

Folytatódnak a földkobzások Szlovákiában a Beneš-dekrétumok alapján – az Európai Bizottság hallgatólagos jóváhagyásával

Szlovákia az elmúlt években visszaható hatállyal alkalmazza a Beneš-dekrétumokat. A 2020-ban napvilágot látott esetek után a Szlovák Földalap igazgatója is elismerte, hogy az elmúlt években több száz hektárnyi, több millió euró értékű földterületet kobzott el a szlovák állam a Beneš-dekrétumokra hivatkozva. Miközben Szlovákia nyíltan diszkriminálja nemzetiségi alapon saját és más uniós tagállamok állampolgárait, kárpótlás nélkül fosztva meg őket földtulajdonuktól, az Európai Bizottság tétlenül nézi az emberi méltóságot, a magántulajdon védelmét és egyéb univerzális jogelveket, valamint a tőke szabad áramlását is sértő gyakorlatot, ezzel rendkívül veszélyes precedenst teremtve.

Előzmények

A Beneš-dekrétumok¹ a Csehszlovákia II. világháborús német megszállása idején a száműzetésben lévő csehszlovák kormány által elfogadott és a köztársasági elnök által kiadott jogszabályok összességét jelentik, amelyek célja a háború utáni új állam alapjainak lerakása volt. Eduard Beneš elnök 1940. július 21. és 1945. október 27. között összesen 141 rendeletet adott² ki (1945. április 4-e után az újra összehívott Szlovák Nemzeti Tanács is hozott határozatokat, amelyeket a köztársasági elnök rendeleteivel együtt kell értelmezni). A dekrétumok közül 13 vonatkozott³ a német és a magyar kisebbségre, rögzítve kollektív bűnösségüket. A dekrétumok alapján a német és a magyar kisebbséghez

¹ Horváth Attila: *A Beneš-dekrétumok és a hozzá kapcsolódó diszkriminatív intézkedések Csehszlovákiában 1945 és 1948 között*. In Horváth Attila – Korom Ágoston: *A Beneš-dekrétumok az Európai Parlamentben*. Budapest, Nemzeti Közszerzői Egyetem, 2014. 17–28.

² Pavel Winkler: *The Czechoslovak Presidential Decrees, 1940-1945. Perspectives*, (1994), 4. 13–23.

³ *Mik azok a Beneš-dekrétumok és miért beszélünk róluk még mindig?* *Felvidék.ma*, 2021. szeptember 7.

tartozókat megfosztották⁴ állampolgárságuktól, elvették tőlük a munkához, a nyugdíjhoz és az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés lehetőségét, valamint a német és magyar kézben lévő földbirtokokat mint „ellenséges vagyont” elkobozták. Bár a közvélemény hosszú időn keresztül úgy tartotta, hogy a dekrétumokat már nem lehet a gyakorlatban alkalmazni, nemrég több olyan ügy is napvilágot látott, amely ennek ellenkezőjét bizonyítja.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága 2020. május 19-én elmarasztalta⁵ Szlovákiát a Bosits v. Szlovákia⁶ ügyben. Az Állami Erdőgazdaság a Beneš-dekrétumokra hivatkozva akarta elkobozni a Bosits Mihály magyar állampolgár tulajdonát képező, a szlovákiai Bártfa környékén található erdőt. Az érintett földterület vonatkozásában bár a Csehszlovák állam valóban kiadott konfiskációs határozatot, eljárási hiba miatt 1946-ban nem ment végbe a vagyyonelkobzás. Az állami erdőgazdaság 2009-ben a Beneš-dekrétumokra hivatkozva keresetet indított az azóta öröklés útján Bosits Mihály tulajdonába került föld állami tulajdonba vonása érdekében. Az ügyet a tulajdonos bíróságra vitte, amelyet 2013-ban jogerősen meg is nyert Szlovákiában. 2014-ben az ügybe váratlanul beavatkozott a szlovák legfőbb ügyészség, amely a már jogerős döntés ellen úgynevezett rendkívüli felülvizsgálati kérelmet adott be, és az esetet a Legfelsőbb Bírósághoz utalta. A Legfelsőbb Bíróság 2015-ben a szlovák állam javára döntött, kimondva, hogy a kérdéses ingatlant már 1946-ban konfiskálni kellett volna az akkori tulajdonos magyar nemzetisége okán. Bár az elkobzás nem ment végbe a gyakorlatban, a Legfelsőbb Bíróság szerint „az állam szükséges tekintélyének megőrzése érdekében” úgy kell tekinteni, mintha a földkobzás megtörtént volna. Ezt követően az ügy a strasbourgi bíróság elé került, amely 2020 májusában kimondta, hogy a bírósági folyamat során – a legfőbb ügyész rendkívüli beavatkozása által – sérült Bosits Mihálynak az igazságos eljárás-hoz való joga. A per tehát nem a nemzetiségi alapon végrehajtott földkobzások érdemi vizsgálatára irányult, azt azonban a bíróság ítélete egyértelművé tette, hogy a Beneš-dekrétumok alapján ma is kerül sor vagyonelkobzásokra Szlovákiában.

⁴ Kovács Balázs: [Mik azok a Beneš-dekrétumok és miért beszélünk róluk még mindig?](#) YouTube, 2021. szeptember 7.

⁵ Czímer Gábor: [Strasbourg: a szlovák állam a Beneš-dekrétumokra hivatkozva igazságtalanul akar földeket elkobozni.](#) *Új Szó*, 2020. május 19.

⁶ European Court of Human Rights: [Case of Bosits v. Slovakia](#) (2020. május 19.).

Mintegy egy hónappal a Bosits-ügyben hozott ítélet után újabb esetet⁷ tárt fel az *Új Szó* szlovákiai magyar napilap. Az állam a Beneš-dekrétumokra hivatkozva akart elkobozni több millió euró értékű, az épülő D4-es autópálya alatt található telkeket Pozsonypüspöki határában. 2018-ban a Szlovák Földalap ugyanis arról tájékoztatta az autópálya-társaságot, hogy a pozsonypüspöki telkek valójában elkobzott vagyon részei, azok valódi tulajdonosa a szlovák állam. A jogalap tehát ugyanaz volt, mint a Bosits-ügyben; a tulajdonosok felmenői magyarok vagy németek voltak, akiktől korábban el kellett volna kobozni a földeket.

Jogi értékelés

Felmerül a kérdés, hogy jogilag miként lehetséges az, hogy a szlovák bíróságok és állami hatóságok visszaható hatállyal alkalmazzák a Beneš-dekrétumokat és a kapcsolódó szlovák nemzeti tanácsi rendeleteket. A szlovák kormányok az elmúlt évtizedekben azzal érveltek, hogy a dekrétumok történelmi dokumentumok, már nem alkalmazzák őket, nem fejtenek ki joghatást.

Fiala-Butora János nemzetközi emberi jogász, a Bosits-ügy felperesi jogi képviselője szerint bár a dekrétumokat elviekben hatályon kívül helyezték, a gyakorlatban mégis fejtenek ki joghatást, amely probléma a „rendezetlen telekviszonyok”⁸ jelenséghez kötődik. Az elkobzás elsődleges jogalapja a Szlovák Nemzeti Tanács 104/1945 számú rendelete a németek, a magyarok és a szlovák nemzet árulói és *ellenégei* mezőgazdasági területének elkobzásáról és mielőbbi elosztásáról. Ez a jogszabály a magyarokat és a németeket kollektív módon, pusztán nemzetiségük alapján fosztotta meg földbirtokaiktól. A rendelet végrehajtása egyéni konfiskációs döntéseket igényelt: egyénileg vizsgálták, ki magyar nemzetiségű, erről konfiskációs végzés született, amelyet bejegyeztek a telekkönyvbe. A gyakorlatban 1945 és 1948 között azonban sokszor előfordult, hogy pontatlanul, hibásan került sor egyéni döntésekre – volt, akitől nem kobozták el az összes földjét, volt, akitől nem a sajátját vették el, volt, akinek nem kézbesítették a konfiskációs végzést. Utóbbi helyzet áll fenn a Wenhardt Gyula egykori vereckyei lakos birtokaival kapcsolatos, folyamatban

⁷ Czímer Gábor: *Az állam a Beneš-dekrétumokra hivatkozva el akarja kobozni a D4-es alatti milliókat érő telkeket.* *Új Szó*, 2020. június 17.

⁸ Fiala-Butora János: *Beneš-dekrétumok – amikor a múlt és a jövő összeér.* *Új Szó*, 2020. július 19.

lévő peres eljárásban:⁹ az állam annak ellenére akarja állami tulajdonba venni az érintett földterületeket, hogy az örökösök és jelenlegi tulajdonosok szerint a néhai Wenhardt Gyulának soha nem kézbesítették a konfiskációs határozatot, így az állam tulajdoni igénye megalapozatlan.

Fiala-Butora szerint¹⁰ jelentős azoknak a személyeknek a száma, akiktől 1945–1948 között az állam elvileg konfiskálta a vagyonukat, de gyakorlatilag erre hibásan vagy sehogy nem került sor, vagy akiktől ugyan konfiskálták a földjüket, de a telekkönyvbe már nem vezették be, ott a nevükön maradt. A kaotikus földtulajdonviszonyok rendezése előbb az államosítás miatt lekerült a napirendről, de a tisztázásokra a demokratikus átmenet után sem került sor. Ez a rendezetlen helyzet okozza a mostani problémákat, ami teret enged a visszaéléseknek.

Szlovákiában a földek jelentős részének tulajdonviszonyai – így a pozsony-püspöki esetben érintett területek egy része – a II. világháború vége óta tisztázatlanok voltak, ezért a szlovák állam 2008 és 2015 között az ingatlan-nyilvántartást rendező úgynevezett ROEP-eljárás keretében elkezdte megkeresni a törvényes tulajdonosokat. Ezen eljárások azonban jelentős számú hibát tartalmaztak. Ahogy az a Szlovák Földalap 2020-as éves jelentéséből¹¹ és Mária Kolíková igazságügyi miniszter tájékoztatásából¹² is kitűnik, a mostani földkobzások esetében a szlovák kormány értelmezésében ezen hibák javításáról van szó, vagyis a jelenlegi, telekkönyvben bejegyzett tulajdonosoktól a bíróságok és az állami hivatalok azon az alapon veszik el a tulajdonukat, hogy felmenőiktől, akiktől a földet örökölték, már 1948 előtt el kellett volna venni a földet magyar vagy német nemzetiségük miatt. „Nem sokban különbözik ez attól, mintha ma a zsidótörvényeket alkalmaznák” – állítja¹³ Fiala-Butora János.

⁹ Czímer Gábor: „A Beneš-dekrétumok alkalmazása nem sokban különbözik attól, mintha ma a zsidó-törvényeket alkalmaznák”. *Új Szó*, 2022. január 28.

¹⁰ Fiala-Butora (2020): i. m.

¹¹ Slovenský pozemkový fond: *Výročná Správa 2020 Annual Report* (2020. december 31.).

¹² Mária Kolíková: *Odpoveď na interpeláciu* (2020. június 25.).

¹³ Fiala-Butora (2020): i. m.

Folytatódnak a földkobzások

2022. február elején újra az *Új Szó* riportja kavarta fel az állóvizet a dekrétumok mai szlovákiai alkalmazása körül, amelyből kiderült,¹⁴ a Szlovák Földalap az elmúlt években a Beneš-dekrétumokra hivatkozva több száz hektárnyi területet vett a tulajdonába.

A földkobzásokra tudatos és célzott munka eredményeként kerül sor. A Szlovák Földalap munkatársai levéltárakban kutatják fel az egykori konfiskációs határozatokat, ez alapján több ezer hektár esetében módosították, hogy ki az érintett földterület tulajdonosa. A gyakorlatban közigazgatási eljárások keretén belül történt a tulajdonjog módosítása, ahol pedig már végbement valamilyen örökösödési eljárás, ott az alap bírósági pert indított a kérdéses ingatlan állami tulajdonba vétele érdekében. A földalap tavaly november 1-jén kinevezett új vezérigazgatója, Ján Marosz szerint¹⁵ ez értelmezhető úgy, hogy a földalap egyfajta ügybuzgóságból felkutatja ezeket a dokumentumokat, és a Beneš-dekrétumokat alkalmazza. A vezérigazgató elárulta: jelenleg nyolc bírósági per zajlik a fenti minta alapján, amelyből kettőt első fokon már elvesztett a földalap.

2019-től összesen 600 olyan javaslatot nyújtottak be, amelyben konfiskációs határozatokra, illetve deportálási listára hivatkozva a szlovák állam nevében követelik az érintett ingatlanok tulajdonjogát. Figyelemmel arra, hogy a földalap 2018-as jelentése szerint¹⁶ 436 ezer hektár nem tisztázott tulajdonviszonyú földterületről tudnak, várhatóan további, a Beneš-dekrétumokon nyugvó konfiskációkra kerülhet sor a közeljövőben – nyilván azokon a területeken, ahol a háború után jelentős magyar, illetve német közösség élt.

Azt a vezérigazgató sem tudta¹⁷ megmondani, hogy az általa vezetett földalap mi alapján választja ki azokat az ingatlanokat, ahol bevégezné az elkobzást. A gyakorlatban azonban a dél-szlovákiai magyarlakta településeken javasolták az elkobzott földek állami tulajdonba vonását. Úgy tűnik tehát, hogy az egész országra kiterjedő problémát, a tulajdonviszonyok rendezetlenségét és a ROEP-eljárások során ejtett hibák javítását arra használja fel a Szlovák Földalap, hogy visszaható hatállyal alkalmazza a kollektív bűnösség elvét, és ezzel anyagi ellentételezés nélkül szerezze meg nagy értékű földterületek

¹⁴ Bugár Anna – Czímer Gábor: *Az állam a Beneš-dekrétumokra hivatkozva több száz hektárnyi földet kobzott el.* *Új Szó*, 2022. február 4.

¹⁵ Bugár–Czímer (2022): i. m.

¹⁶ Pomichal Krisztián: *Magyar települések a célkeresztben Szlovákiában.* *Magyar Nemzet*, 2022. február 8.

¹⁷ Bugár–Czímer (2022): i. m.

tulajdonjogát, pusztán azon az alapon, hogy a mai tulajdonosok felmenői magyarok vagy németek voltak. Ján Marosz látszólag érzékeli a helyzet igazságtalanságát, hiszen elmondta, ő maga személyesen bocsánatot kérne a magyaroktól és a németektől, a dekrétumok megnyitását azonban – sok más vezető szlovák politikushoz, és különösen Ivan Korčok jelenlegi külügyminiszteréhez hasonlóan¹⁸ – ő is Pandóra szelencéjének felnyitásával tette egyenlővé. Azt is hozzátette¹⁹ ugyanakkor, hogy valóban van logikai párhuzam a Beneš-dekrétumok mai alkalmazása és aközött, mintha az 1940-es évek zsidótörvényeit érvényesítenék.

Az Európai Bizottság hallgat és elzárkózik

Az Európai Bizottság még 2021 júliusában Vincze Loránt RMDSZ-es európai parlamenti képviselő írásbeli kérdésére²⁰ válaszolva²¹ kifejtette,²² hogy a Beneš-dekrétumoknak, illetve a jelenlegi szlovák joggyakorlatnak „nincs olyan határokon átnyúló hatása, amely az uniós jog hatálya alá tartozna”, így a kérdés tagállami hatáskör.

A brüsszeli testület hozzáállása nem helytálló. Egyrészt a szlovák joggyakorlat nyílt, etnikai alapú diszkriminációt valósít meg, hiszen a mai tulajdonosoktól nemzeti hovatarozásuk okán veszi el magántulajdonukat. Másrészt a földtulajdon, illetve az ingatlanpiaci jogügyletek az uniós tőke szabad mozgása alá tartoznak. A magyarokat érintő lakosságcsere miatt az érintettek – ahogy azt Bosits Mihály esete is jól mutatja – sok esetben nem Szlovákia, hanem más uniós tagállam (jellemzően Magyarország) állampolgárai, így a nemzetközi elem is adott ezekben a kérdésekben. Érthetetlen tehát, hogy a Bizottság milyen alapon helyezkedik arra az álláspontra, hogy a dekrétumoknak nincs határon átnyúló hatása. Harmadrészt a Beneš-dekrétumok visszaható hatályú alkalmazása veszélyezteti a jogbiztonságot is, hiszen a mai földtulajdonosok nem lehetnek biztosak abban, hogy másnap az állam képviselői nem kopogtatnak be hozzájuk

¹⁸ Zoznam/VK: *Nová maďarská strana vytiahla Benešove dekréty: Chcú hovoriť o minulosti! Jasné slová Korčoka* *Topky.sk*, 2021. október 9.

¹⁹ Bugár–Czímer (2022): i. m.

²⁰ Európai Parlament: *Tagállami jogszabályok uniós joggal való összeegyeztethetősége* (2021. március 11.).

²¹ Európai Parlament: *Didier Reynders válasza az Európai Bizottság nevében* (2021. július 7.).

²² Tárnok Balázs: *Újabb pofon a nemzeti kisebbségeknek és az európai értékekbe vetett hitnek az Európai Bizottságtól*. Európa Stratégia Kutatóintézet, 2021. július 13.

azzal, hogy ingatlanvagyonukat elkobozzák, mert magyar/német nemzetiségű felmenőiktől a szóban forgó földet a kollektív bűnösség elve alapján már 75 éve konfiskálni kellett volna.

A jelenlegi szlovák gyakorlat továbbá számos – EUSz 2. cikk szerinti – uniós alapértéket is sért, így különösen az emberi méltóság és az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogainak – tiszteletben tartását. Rendkívül aggályos, hogy amíg a Bizottság többször hivatkozik²³ az alapértékek sérelmére egyes tagállamokkal szembeni kötelezettségszegési eljárások megindításának alátámasztása céljából, más esetekben – ugyanazon alapértékek sérelme kapcsán – elzárkózik a kérdés vizsgálatától. Különösen aggasztó ez egy olyan joggyakorlat vonatkozásában, amely még a Szlovák Földalap igazgatója szerint is hasonlítható ahhoz, mintha ma a zsidótörvényeket érvényesítené az állam. Ez a fajta kettős mérce nem csupán a szlovákiai magyarok körében erősíti²⁴ az euroszkepticizmust, de az uniós alapértékeket is csupán politikai nyomásgyakorló eszközzé csupaszítja.

Nem a Beneš-dekrétumok megnyitása jelenti tehát Pandóra szelencéjének felnyitását, ahogy ezt a szlovák politikai elit állítja, hanem éppen a probléma szőnyeg alá söprése fenyeget ezzel. Azzal ugyanis, hogy az Európai Bizottság elzárkózik egy emberi méltóságot és emberi jogokat ilyen rendkívüli mértékben csorbító tagállami joggyakorlat megvizsgálásától, azzal nem csupán hallgatólagosan legitimálja Szlovákia '40-es évekre emlékeztető gyakorlatát, de az európai integrációra nézve is veszélyes precedenst teremt.

2022. február 14.

Felhasznált irodalom

Bugár Anna – Czímer Gábor: Az állam a Beneš-dekrétumokra hivatkozva több száz hektárnyi földet kobzott el. *Új Szó*, 2022. február 4. Online: https://ujsozso.com/kozelet/az-allam-a-benes-dekretumokra-hivatkozva-tobb-szaz-hektarnyi-foldet-kobzott-el?fbclid=IwAR39DvV-T31Dr_c38Rf447lZZ-pNIWEfZ047Q7VtQoFXFVpO9ZmgMN0II9KU

²³ Európai Bizottság: *Az Európai Unió alapvető értékei: a Bizottság jogi lépéseket tesz Magyarország és Lengyelország ellen a LBMTIQ-személyek alapvető jogainak megsértése miatt* (2021. július 15.).

²⁴ Tárnok Balázs: *Újabb európai pofon a határon túli magyaroknak. Ludovika Blogtér*, 2021. július 14.

- Czímer Gábor: Strasbourg: a szlovák állam a Beneš-dekrétumokra hivatkozva igazságtalanul akar földeket elkobozni. *Új Szó*, 2020. május 19. Online: https://uj szo.com/kozelet/strasbourg-a-szlovak-allam-a-benes-dekretumokra-hivatkozva-igazsagatlanul-akar-foldeket?fbclid=IwAR3W7yDAAt2PvXtdU05_btxVSOK847Q_XdY1SP28Q0__Nw49imkLklKxdscE
- Czímer Gábor: Az állam a Beneš-dekrétumokra hivatkozva el akarja kobozni a D4-es alatti milliokat érő telkeket. *Új Szó*, 2020. június 17. Online: <https://uj szo.com/kozelet/az-allam-a-benes-dekretumokra-hivatkozva-el-akarja-kobozni-a-d4-es-alatti-milliokat-ero>
- Czímer Gábor: „A Beneš-dekrétumok alkalmazása nem sokban különbözik attól, mintha ma a zsidó-törvényeket alkalmaznák”. *Új Szó*, 2022. január 28. Online: <https://uj szo.com/kozelet/tovabbra-sincs-dontes-bevegzi-e-birosag-a-benesi-elkobzasokat>
- Európai Bizottság: Az Európai Unió alapvető értékei: a Bizottság jogi lépéseket tesz Magyarország és Lengyelország ellen a LMBTIQ-személyek alapvető jogainak megsértése miatt (2021. július 15.). Online: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_21_3668
- Európai Parlament: Tagállami jogszabályok uniós joggal való összeegyeztethetősége (2021. március 11.). Online: www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2021-001388_HU.html
- Európai Parlament: Didier Reynders válasza az Európai Bizottság nevében (2021. július 7.). Online: www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2021-001388-ASW_HU.html
- European Court of Human Rights: *Case of Bosits v. Slovakia* (2020. május 19.). Online: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22%3A%22Bosits%22%22%22itemid%22%3A%22001-202463%22%7D>
- Fiala-Butora János: Beneš-dekrétumok – amikor a múlt és a jövő összeér. *Új Szó*, 2020. július 19. Online: <https://uj szo.com/panorama/benes-dekretumok-amikor-a-mult-es-a-jovo-osszeer>
- Horváth Attila: A Beneš-dekrétumok és a hozzá kapcsolódó diszkriminatív intézkedések Csehszlovákiában 1945 és 1948 között. In Horváth Attila – Korom Ágoston: *A Beneš-dekrétumok az Európai Parlamentben*. Budapest, Nemzeti Közzolgálati Egyetem, 2014. 17–28. Online: http://real.mtak.hu/34847/7/benes_dekretumok.pdf
- Kolíková, Mária: *Odpoved' na interpeláciu* (2020. június 25.). Online: www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjllq6wzlv1AhUVgv0HHbSj-CIQQFnoECAIAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.nrsr.sk%2Fweb%2FDynamic%2FDownload.aspx%3FDocID%3D480597&usg=AOvVaw1aAotOByUqlcFUs4DewmGw
- Kovács Balázs: Mik azok a Beneš-dekrétumok és miért beszélünk róluk még mindig? *YouTube*, 2021. szeptember 7. Online: www.youtube.com/watch?v=8xNclf1ALyQ
- Mik azok a Beneš-dekrétumok és miért beszélünk róluk még mindig? *Felvidék.ma*, 2021. szeptember 7. Online: <https://felvidek.ma/2021/09/mik-azok-a-benes-dekretumok-es-miert-beszelnuk-roluk-meg-mindig/>
- Pomichal Krisztián: Magyar települések a célkeresztben Szlovákiában. *Magyar Nemzet*, 2022. február 8. Online: [HTTPS://MAGYARNEMZET.HU/KULFOLD/2022/02/MAGYAR-TELEPULESEK-A-CELKERESZTBEN-SZLOVAKIABAN](https://MAGYARNEMZET.HU/KULFOLD/2022/02/MAGYAR-TELEPULESEK-A-CELKERESZTBEN-SZLOVAKIABAN)
- Slovenský pozemkový fond: *Výročná Správa 2020 Annual Report* (2020. december 31.). Online: <https://pozfond.sk/wp-content/uploads/2021/08/SPF-v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%A1-spr%C3%A1va-2020.pdf>
- Tárnok Balázs: *Újabb pofon a nemzeti kisebbségeknek és az európai értékekbe vetett hitnek az Európai Bizottságtól*. Európa Stratégia Kutatóintézet, 2021. július 13. Online: <https://eustrat.uni-nke.hu/hirek/2021/07/13/ujabb-pofon-a-nemzeti-kisebbssegeknek-es-az-europai-ertekekbe-vetett-hitnek-az-europai-bizottsagtól>
- Tárnok Balázs: Újabb európai pofon a határon túli magyaroknak. *Ludovika Blogtér*, 2021. július 14. Online: https://ludovika.blog.hu/2021/07/14/ujabb-europai_pofon_a_hataron_tuli_magyaroknak

Folytatódnak a földkobzások Szlovákiában a Beneš-dekrétumok alapján...

- Winkler, Pavel: The Czechoslovak Presidential Decrees, 1940-1945. *Perspectives*, (1994), 4. 13–23. Online: www.jstor.org/stable/23615770?refreqid=excelsior%3Aece559d097976b-8c6132e6243c84a327
- Zoznam/VK: Nová maďarská strana vytiahla Benešove dekréty: Chcú hovoriť o minulosti! Jasně slová Korčoka. *Topky.sk*, 2021. október 9. Online: www.topky.sk/cl/10/2194861/Nova-madarska-strana-vytiahla-Benesove-dekrety—Chcu-hovorit-o-minulosti—Jasne-slova-Korcoka